

Det danske klassesamfund

Vi danner par med sociale kopier af os selv

Der er stor forskel på, hvem vi danner par med. Personer uden job er dem, der oftest finder sammen med andre uden job. Arbejderne er dem der oftest finder sammen med arbejderklassen, og denne tendens ses for alle socialklasser. Den mindst sandsynlige kombination er et par bestående af en fra arbejderklassen og en fra den højere middelklasse. Over de sidste 20 år er der kommet flere enlige i alle klasser i Danmark. Barnløsheden er også steget over de sidste 20 år for de fleste klasser undtagen for overklassen, hvor en større andel i dag får børn.

af analytiker **Stine Toft Pedersen**

24. februar 2020

Analysens hovedkonklusioner

- Der er stor forskel på, hvem vi danner par med, men tendensen er helt klar: Dem, der oftest finder sammen med en person fra en bestemt klasse, er dem, der selv er fra den samme klasse.
- Den højere middelklasse og arbejderklassen vælger sjældent at danne par med hinanden. Denne partype udgør den mindst sandsynlige kombination imellem klasserne.
- Ser vi på, hvem der bor alene, så er det mest almindeligt i klassen uden for arbejdsmarkedet. Her er over halvdelen enlige. I dag er der flere enlige på tværs af alle klasser i Danmark end for 20 år siden.
- Barnløsheden stiger for de fleste klasser, undtagen for overklassen. Overklassen er den eneste klasse, hvor andelen af både mænd og kvinder med børn i dag er højere end for 20 år siden.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Jesper Kirkbak

Mobil 50 73 71 34

jk@ae.dk

Vi danner par med personer, der ligner os selv

Vi har undersøgt, hvordan familiedannelse ser ud for de fem socialklasser. De fem socialklasser er; overklassen, den højere middelklasse, middelklassen, arbejderklassen samt klassen uden for arbejdsmarkedet. Se en nærmere beskrivelse af de sociale klasser i boks 1.

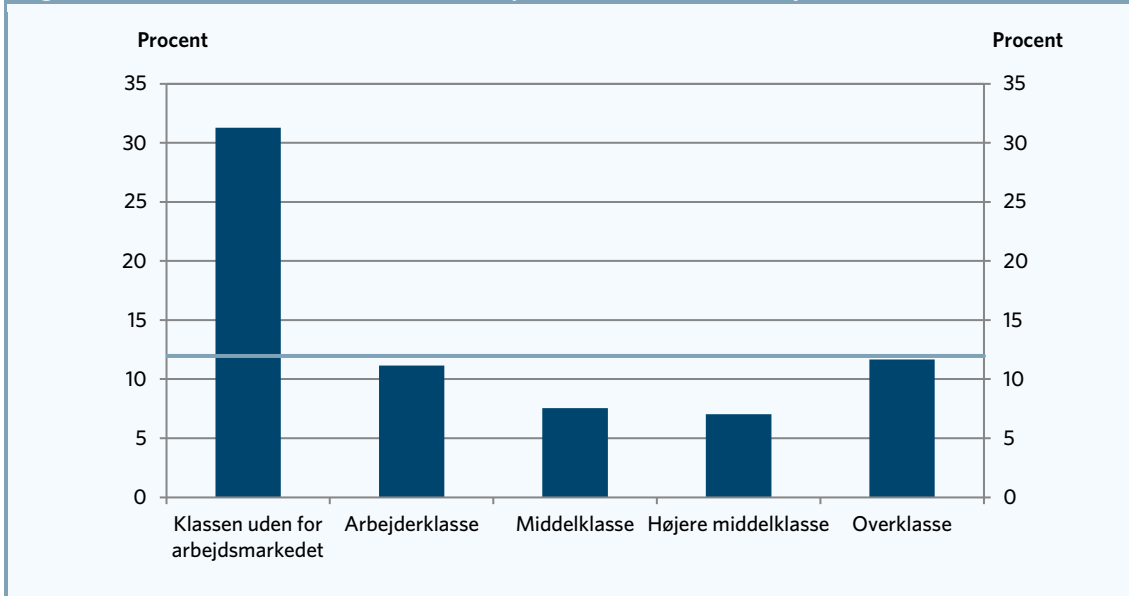
Vi starter med at undersøge, hvem der danner par med hver af de fem klasser. Et par består i denne sammenhæng af to voksne, der enten er gift, har registeret partnerskab eller har børn sammen og bor sammen. Det vil sige, at et kærestepar, der bor sammen uden at være gift eller have børn med hinanden, i denne forbindelse ikke bliver medregnet som et par. Vi ser på alle 35-59-årige, der kan inddeles i en af de fem klasser.

Personer uden job er dem, der oftest finder sammen med andre uden job

Figur 1 viser andelen fra hver klasse, der danner par med en person fra klassen uden for arbejdsmarkedet. Ud af alle i befolkningen, der har en partner, udgør klassen uden for arbejdsmarkedet lige godt 12 pct. af hele befolkningen.

Når vi opdeler befolkningen i de fem socialklasser, kan vi se, at der er stor forskel på, hvem der danner par med en person fra klassen uden for arbejdsmarkedet. Den socialklasse, der oftest vælger en partner, der ikke er i arbejde, er klassen uden for arbejdsmarkedet. Her er det over 30 pct., der har en partner, der også står uden for arbejdsmarkedet.

Figur 1. Andelen fra hver klasse, der danner par med en uden for arbejdsmarkedet

Anm: Analysen bygger på data fra 2017 og indeholder alle 35-59-årige, der kan inddeles i en af de fem klasser, og som har en partner.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

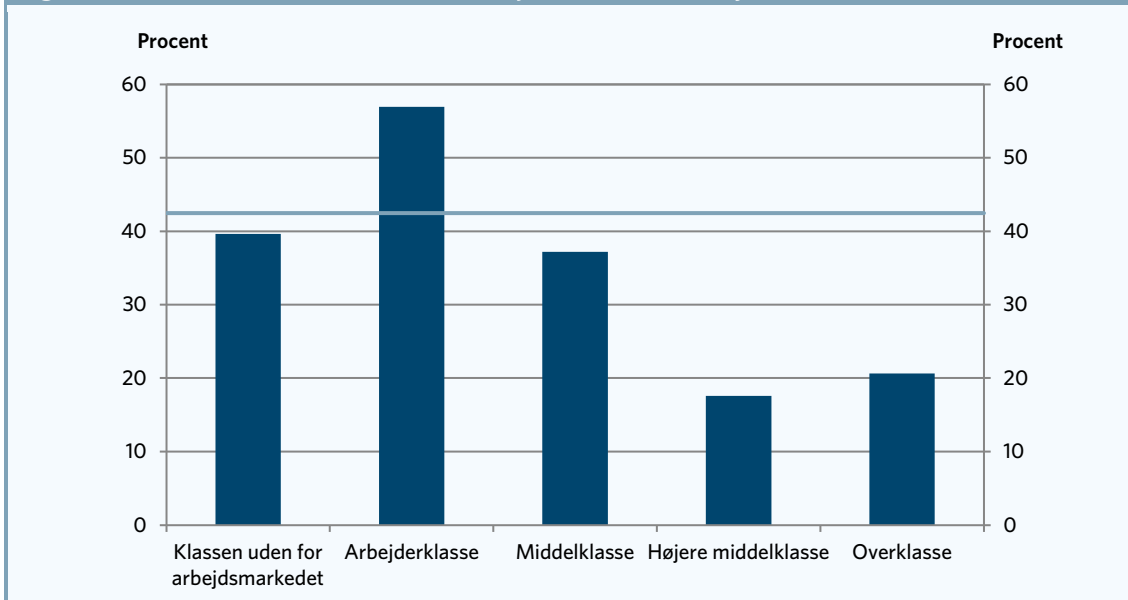
Arbejderne er dem, der oftest danner par med andre arbejdere

Hvis vi ser på andelen fra hver klasse, der har en partner fra arbejderklassen, kan vi ligeledes se samme mønster: Det især personer fra arbejderklassen, der vælger en partner fra arbejderklassen.

Figur 2 viser, at næsten 60 pct. af personerne fra arbejderklassen har en partner, der også er fra arbejderklassen. For hele befolkningen er det knap 43 pct., der har en partner fra arbejderklassen.

Det er den højere middelklasse, der er mindst tilbøjelig til at vælge en partner fra arbejderklassen (17,6 pct.), mens det er en smule mere almindeligt for overklassen, hvor ca. hver femte har en partner fra arbejderklassen.

Figur 2. Andelen fra hver klasse, der danner par med en fra arbejderklassen

Anm: Analysen bygger på data fra 2017 og indeholder alle 35-59-årige, der kan inddeles i en af de fem klasser, og som har en partner.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

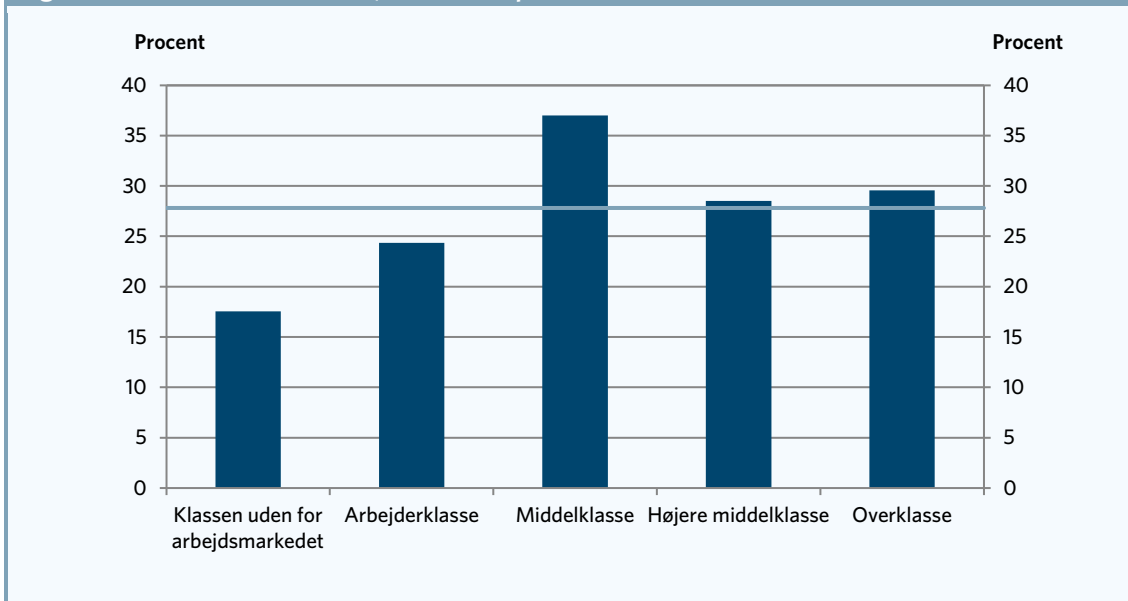
Personer fra middelklassen er dem, der oftest danner par med andre fra middelklassen

Det næste, vi zoomer ind på, er andelen fra hver klasse, der har en partner fra middelklassen. Når vi fordeler det på de fem socialklasser, ser vi samme tendens for middelklassen også: Dem, der typisk vælger en partner fra middelklassen, er personer fra middelklassen.

Både den højere middelklasse og overklassen ligger meget tæt på gennemsnittet for hele populationen på knap 28 pct. Middelklassen er dem, der er mest tilbøjelige til at have en partner fra middelklassen. Her har 37 pct. en partner fra middelklassen.

Noget lavere ser det ud for arbejderklassen, hvor under hver fjerde har en partner fra middelklassen, mens det for klassen uden for arbejdsmarkedet er under hver femte, der danner par med en person fra middelklassen.

Figur 3. Andelen fra hver klasse, der danner par med en fra middelklassen

Anm: Analysen bygger på data fra 2017 og indeholder alle 35-59-årige, der kan inddeles i en af de fem klasser, og som har en partner.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

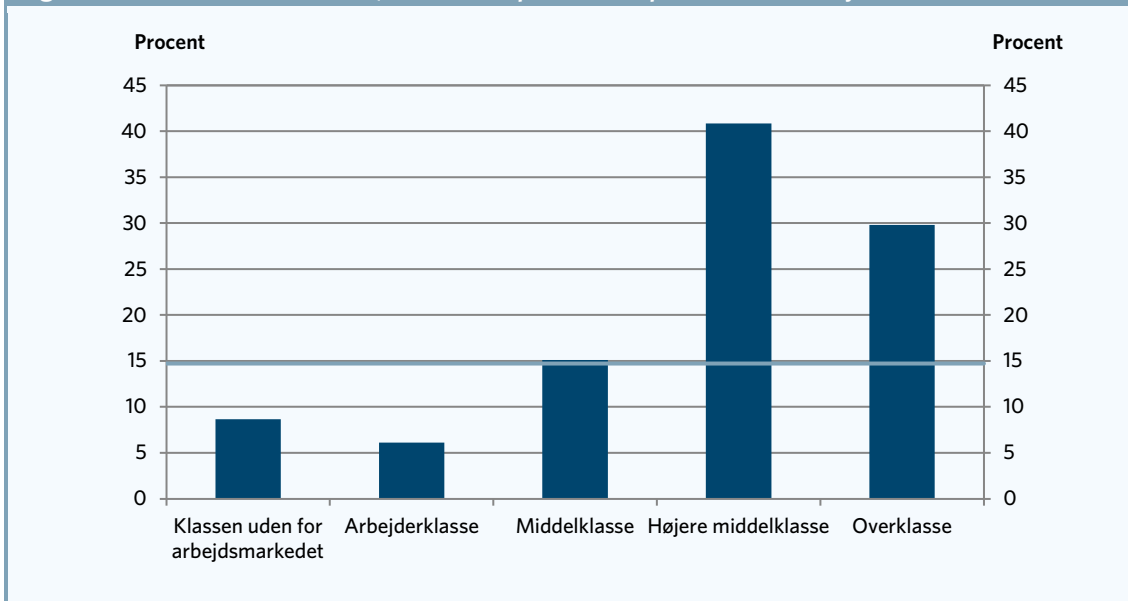
Den højere middelklasse finder sjældent sammen med arbejderklassen

Den næstsidste klasse, vi undersøger, er den højere middelklasse. Her ser vi samme tendens: Den socialklasse, der hyppigst danner par med en fra den højere middelklasse, er den højere middelklasse.

Ud af hele populationen har lige under 15 pct. en partner fra den højere middelklasse, men når vi ser på den højere middelklasse selv, er det over 40 pct., der har en partner fra den højere middelklasse. Den højere middelklasse er dermed også den klasse, hvor forskellen på populationens gennemsnit og klassen selv er størst. Her er 26 pct. points forskel.

Den klasse, der mindst hyppigt danner par med en fra den højere middelklasse, er arbejderklassen, hvor kun 6 pct. af personerne har en partner herfra. Når vi sammenligner med figur 2, kan vi ligeledes se, at arbejderklassen var dem, der i mindst grad har en partner fra den højere middelklasse. Det vil sige, at de to klasser sjældnest vælger at danner par med hinanden.

Figur 4. Andelen fra hver klasse, der danner par med en person fra den højere middelklasse

Anm: Analysen bygger på data fra 2017 og indeholder alle 35-59-årige, der kan inddeles i en af de fem klasser, og som har en partner.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

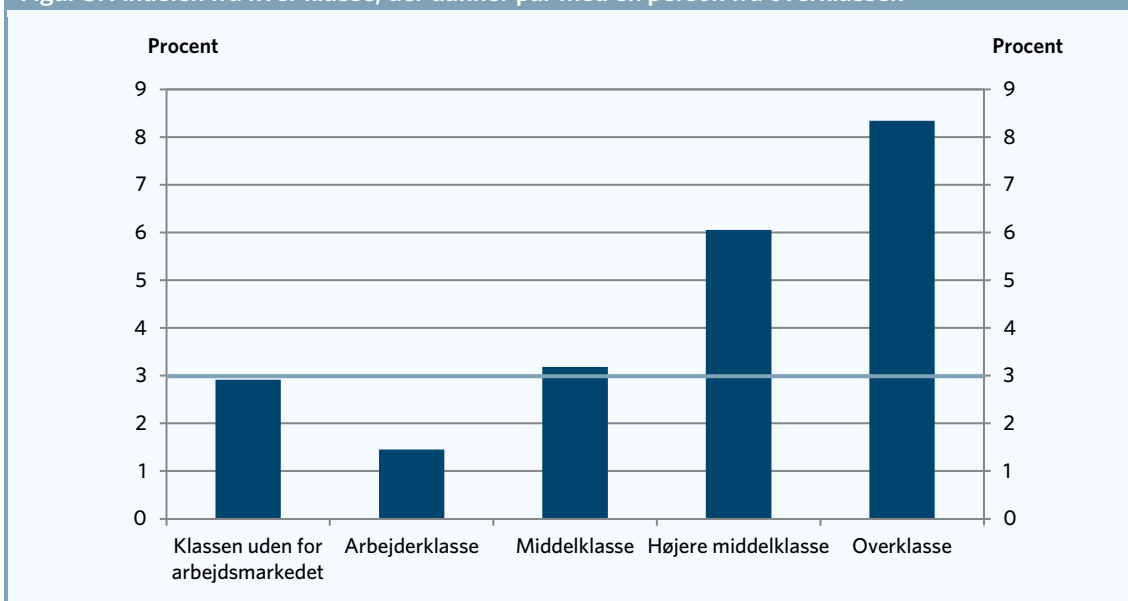
Eliten holder sig for sig selv

Den sidste klasse er overklassen. De lever op til tendensen fra de øvrige klasser ved også at være den klasse, der hyppigst danner par med sig selv.

Både middelklassen og klassen uden for arbejdsmarkedet ligger nogenlunde sammen med gennemsnittet for hele populationen på lige under 3 pct., mens arbejderklassen ligger noget under. Den højere middelklasse ligger et godt stykke over, og dermed er det mest almindelige billede, at det er personer fra overklassen og den højere middelklasse, som overklassen danner par med.

Figur 5 viser andelen fra hver klasse, der danner par med en person fra overklassen.

Figur 5. Andelen fra hver klasse, der danner par med en person fra overklassen

Anm: Analysen bygger på data fra 2017 og indeholder alle 35-59-årige, der kan inddeles i en af de fem klasser, og som har en partner.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

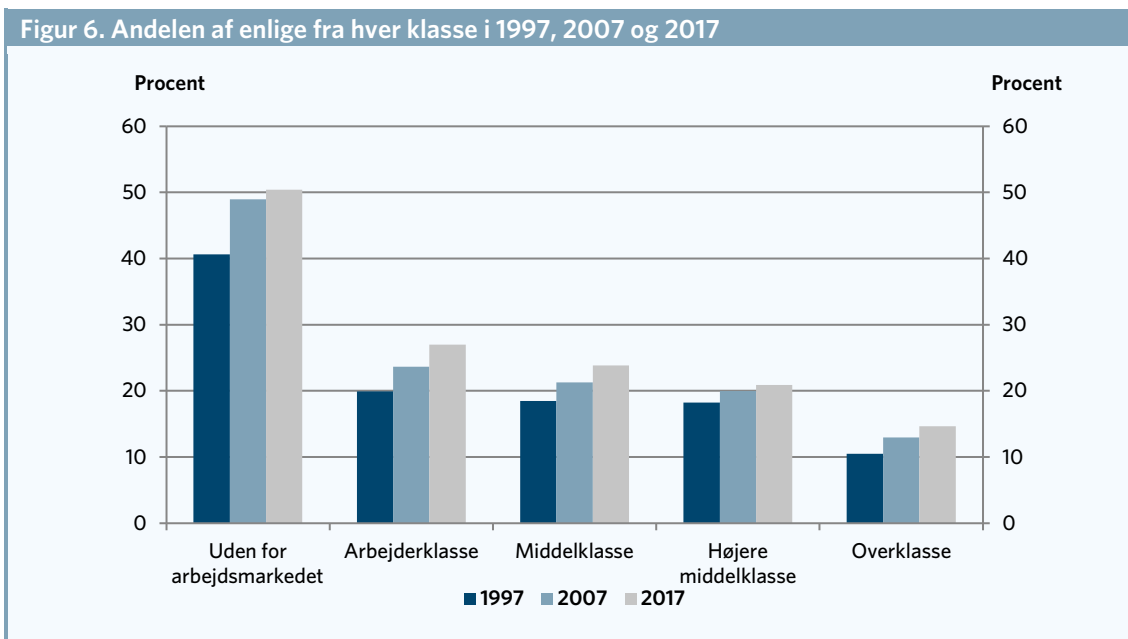
Flere er i dag enlige end for 20 år siden

Når vi vender blikket fra dem, der er i et parforhold, og mod dem, der er enlige, kan vi ligeledes se, at klasserne adskiller sig meget fra hinanden. Vi bruger Danmarks statistiks definition af enlige. Her tæller vi par, der bor sammen, som ikke-enlige, selvom de ikke har børn sammen.

Hvis vi zoomer ind på de enlige, kan vi se, at halvdelen af personerne uden for arbejdsmarkedet er enlige. Der er desuden sket en udvikling over de sidste 20 år.

Figur 6 viser, hvordan andelen af enlige har ændret sig fra 1997 til 2007 og senest i 2017. Det ses, at andelen af enlige er steget for alle klasser, men den største stigning er sket for klassen uden for arbejdsmarkedet, der er steget med 10 pct. point.

For de øvrige klasser er stigningen ikke så høj med henholdsvis lidt over 7 pct. point for arbejderklassen, knap 6 pct. point for middelklassen, 4 pct. point for overklassen og lige over 2 pct. point for den højere middelklasse.

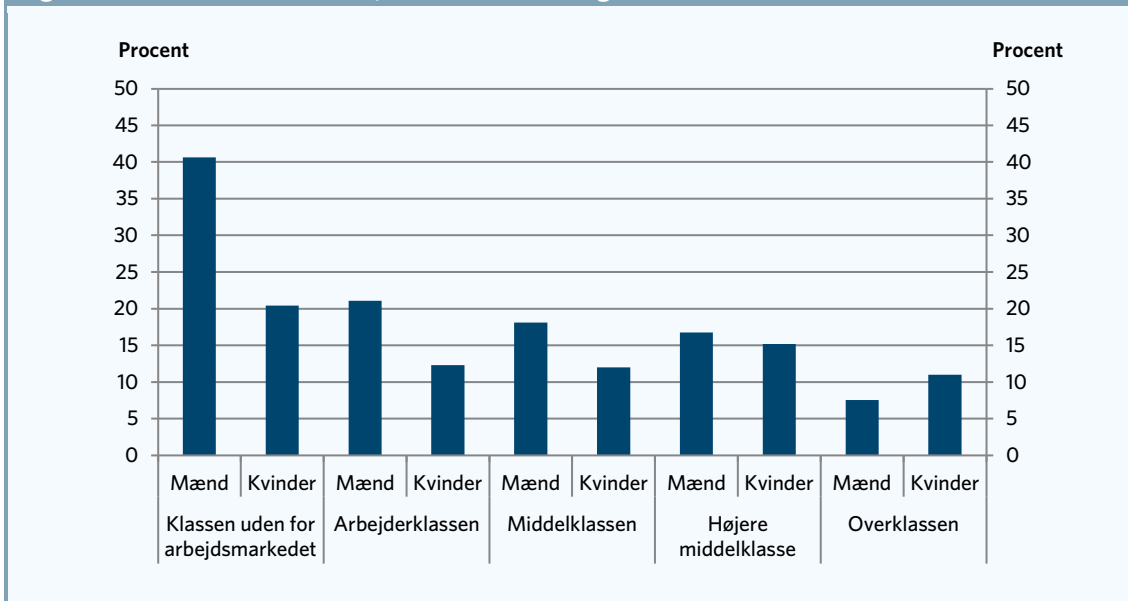
Anm. Analysen indeholder data på alle 35-59-årige der kan inddeles i en af de fem klasser.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Enligheden i hver klasse påvirker ligeledes klassernes muligheder for at få børn. Det næste afsnit handler om, hvordan barnløshed fordeler sig på tværs af de fem socialklasser.

Barnløsheden er høj for klassen uden for arbejdsmarkedet

Der er stor forskel på, hvem der får børn i de forskellige socialklasser. Mens det for overklassen ikke er særligt almindeligt at være barnløs, er der for mændene i klassen uden for arbejdsmarkedet over 40 pct., der ikke har nogle børn. Figur 7 viser andelen fra hver klasse, der ikke har nogen børn.

Figur 7. Andelen fra hver klasse, der har ikke har nogen børn

Anm: Opgjort for 35-59-årige på baggrund af socialklasse på personniveau. Data er fra 2017 og indeholder ca. 40.500 fra overklassen, 226.600 fra den højere middelklasse, ca. 462.100 fra middelklassen, ca. 769.900 fra arbejderklassen og 337.500 fra klassen uden for arbejdsmarkedet. Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Figuren viser, at over 40 pct. af mændene i klassen uden for arbejdsmarkedet ikke har nogen børn. For kvinderne kan vi tilsvarende se, at der er over 20 pct. fra klassen uden for arbejdsmarkedet, der ikke har nogen børn. Hvis vi sammenligner med overklassen, er det her, det er mest sjældent ikke at få børn, både for mænd og kvinder. Her er det under 10 pct. af mændene, der er barnløse, og lige knap 11 pct. af kvinderne. Der bør her næves, at personer i overklassen typisk er lidt ældre end i de øvrige klasser. Den lidt højere alder kan være en af årsagerne til, at overklassen har flere børn, til trods for at vi kun ser på personer over 35 år.

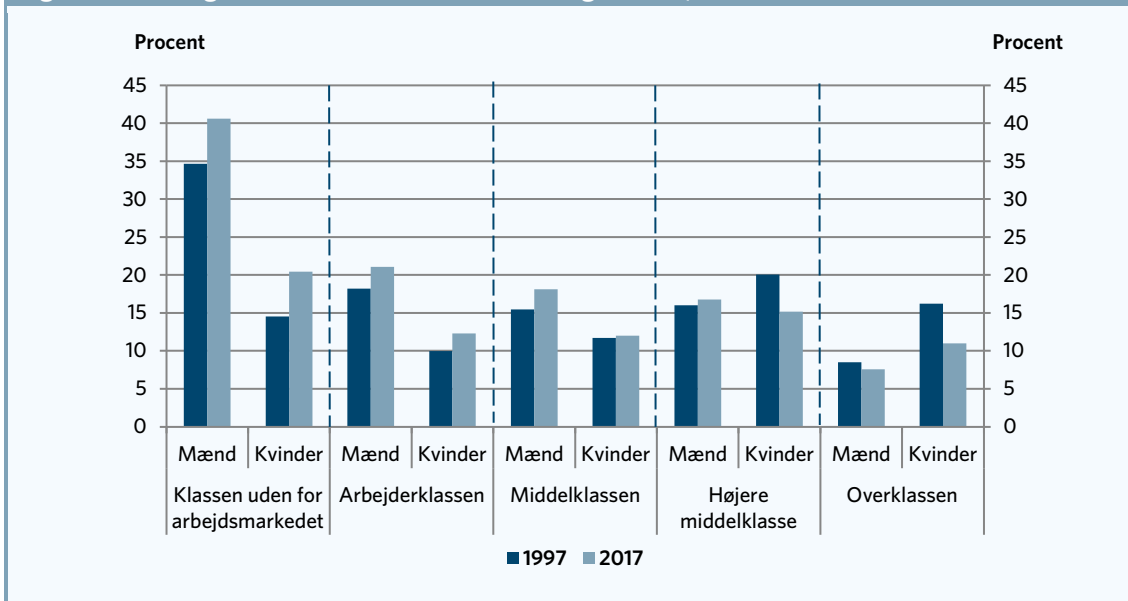
Barnløsheden stiger for de fleste klasser, men falder for overklassen

Af figur 8 ses det, at både mændene og kvinderne i klassen uden for arbejdsmarkedet er dem, der har oplevet den største stigning i barnløshed over de seneste 20 år. For både mændene og kvinderne er barnløsheden steget med næsten 6 pct. point over de sidste 20 år.

Ingen af de øvrige klasse- og køns kategorier har oplevet så store stigninger. Både mændene og kvinderne i arbejderklassen, samt mændene i middelklassen oplever også en stigning i barnløshed, men denne ligger kun på 2-3 pct. point.

For kvinderne i den højere middelklasse og kvinderne i overklassen er barnløsheden faldet. De øvrige klasse- og køns kategorier er mere eller mindre uændret over de 20 år.

Figur 8. Udviklingen i andelen af barnløse mænd og kvinder, fra hver socialklasse

Anm. Analysen indeholder data på alle 35-59-årige der kan inddeles i en af de fem klasser.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Boks 1. De sociale klasser

I afgrænsningen af de sociale klasser ses der på hele befolkningen i aldersgruppen 18-59 år. Er man studerende, udelades man fra de sociale klasser. De 18-59-årige inddeles i fem overordnede socialklasser.

De fem klasser er:

1. Overklassen
2. Den højere middelklasse
3. Middelklassen
4. Arbejderklassen
5. Klassen uden for arbejdsmarkedet

Overklassen

Overklassen består af topledere, selvstændige og personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse som har en indkomst over 3 gange medianindkomsten). Overklassen kan inddeles i:

- Selvstændige med indkomst over 3 x medianindkomsten (defineret som samlet bruttoindkomst før skat for 18-59-årige, der er i beskæftigelse minimum halvdelen af året). Det svarer til ca. 1,2 mio. kr. i 2018-prisniveau.
- Topledere med indkomst over 3 x medianindkomsten.
- Andre personer med kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse med indkomst over 3 x medianindkomsten.

Højere middelklasse

Den højere middelklasse består af topledere, selvstændige og personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse som har en indkomst på 2-3 gange medianindkomsten. Den højere middelklasse kan inddeles i:

- Selvstændige med indkomst i intervallet 2-3 x medianindkomsten (i 2018 svarende til en bruttoindkomst i intervallet mellem 785.000 og 1,2 mio. kr. før skat).
- Topledere med indkomst i intervallet 2-3 x medianindkomsten.
- Andre personer med kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse med indkomst i intervallet 2-3 gange medianindkomsten.
- Øvrige personer med en lang videregående uddannelse uanset indkomst

Middelklassen

- Selvstændige med indkomst under det dobbelte af medianindkomsten (svarende til en bruttoindkomst under 785.000 kr.)
- Topledere med indkomst under det dobbelte af medianindkomsten
- Andre personer, som har en kort eller mellemlang videregående uddannelse med en indkomst under det dobbelte af medianindkomsten

Arbejderklassen

- Personer med erhvervsfaglig uddannelse, som ikke er i en af de øvre klasser
- Personer med gymnasial uddannelse, som ikke er i en af de øvre klasser
- Ufaglærte, som ikke indgår i en af de øvre klasser

Klassen uden for arbejdsmarkedet

- Personer, som var i beskæftigelse i mindre end 20 procent af året, og som ikke er selvstændige.

Personer der er studerende, indgår ikke

Boks 2. Sådan har vi gjort

I analysen har vi undersøgt hvordan familiedannelse ser ud i de sociale klasser. Vi ser på alle der kan inddeles i en af de fem socialklasser, og som er mellem 35 og 59 år.

I 2017 indeholder data ca. 40.500 personer fra overklassen, 226.600 personer fra den højere middelklasse, 462.100 personer fra middelklassen, 769.900 personer fra arbejderklassen og 337.400 personer fra klassen uden for arbejdsmarkedet. I alt ca. 1.836.500 personer.

I 2007 indeholder data ca. 31.800 personer fra overklassen, 153.100 personer fra den højere middelklasse, 434.600 personer fra middelklassen, 939.200 personer fra arbejderklassen og 294.900 personer fra klassen uden for arbejdsmarkedet. I alt ca. 1.853.500 personer.

I 1997 indeholder data ca. 27.200 personer fra overklassen, 111.700 personer fra den højere middelklasse, 387.400 personer fra middelklassen, 889.100 personer fra arbejderklassen og 364.600 personer fra klassen uden for arbejdsmarkedet. I alt ca. 1.780.000 personer.

I figur 1-5 karakteriserer vi et par som to voksne der enten er gift med hinanden, eller bor sammen og har et barn sammen. De to personer behøver ikke have forskelligt køn. Personer der bor sammen uden at være gift, og ikke har et barn sammen, bliver i denne opgørelse ikke karakteriseret som værende et par.

I figur 6 bruger vi Danmarks statistiks opdeling af familietyper til at definere enlige.

I figur 7 og 8, bruger vi om personerne er juridiske forældre til barnet. Det vil sige, at vi medtager adopterede børn, men ikke papbørn, også selvom den voksne bor fast sammen med barnet.